

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
DECIZIE

25 iunie 2019

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit în componență:

Președinte – Iurie Diaconu,

Judecători – Ion Guzun, Liliana Catan, Dumitru Mardari, Maria Ghervas,

juducând în ședință, fără participarea părților, recursul ordinar declarat de către avocatul Ion Căpățină în numele inculpatului, prin se care solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 03 octombrie 2018, în cauza penală în privința lui

*Smolnicov Anatolie XXXXX, născut la XXXXX,
originar și domiciliat în XXXXX.*

Termenul de examinare a cauzei:

prima instanță: 16.06.2016 - 11.04.2018;

instanța de apel: 06.06.2018 - 03.10.2018;

instanța de recurs: 04.04.2019 - 25.06.2019.

a c o n s t a t a t :

1. Prin sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani din 11 aprilie 2018, inculpatul Anatolie Smolnicov a fost recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 287 alin. (1) Cod penal, fiindu-i stabilită pedeapsa sub formă de amendă în mărime de 150 unități convenționale.

Acțiunea civilă înaintată de către partea vătămată Anatolie Scodilă a fost admisă în principiu, urmând ca asupra cuantumului despăgubirilor să se pronunțe instanța în ordinea procedurii civile.

2. Pentru a pronunța sentința instanța de fond a constatat că, Anatolie Smolnicov la 01 decembrie 2015, aproximativ la ora 14:00, din intenții huliganice, încălcând grosolan ordinea publică și exprimând prin acțiunile sale o vădită lipsă de respect față de societate, aflând-se vis-a-vis de stadionul din str. Nicolae Dimo, 16, mun. Chișinău, i-a aplicat multiple lovituri în regiunea feței cet. Anatolie Scodilă.

Astfel, potrivit raportului de expertiză medico-legală nr. 3072/D din 09.02.2016, părții vătămate Anatolie Scodilă i-a fost cauzată vătămare medie, exprimată prin factura corpului zigomatic pe stânga cu deplasare, factura unghiului mandibular stâng cu deplasare, traumă cranio-cerebrală închisă manifestată prin

comotie cerebrală, care au fost cauzate în rezultatul acțiunii traumatice a unui obiect contondent dur și condiționează dereglarea sănătății de lungă durată.

Acțiunile inculpatului au fost încadrate în baza art. 287 alin. (1) Cod penal, - huliganism, *adică acțiunile intenționate care încalcă grosolan ordinea publică, însoțite de aplicarea violenței asupra persoanelor sau de amenințarea cu aplicarea unei asemenea violențe, de opunerea de rezistență violentă reprezentanților autorităților sau altor persoane care curmă actele huliganice, precum și acțiunile care, prin conținutul lor, se deosebesc printr-un cinism sau obrăznicie deosebită.*

3. Împotriva sentinței a declarat apel avocatul Ion Căpățină în numele inculpatului, prin care a solicitat repunerea în termen privind examinarea cererii de apel, casarea parțială a sentinței, în partea condamnării inculpatului Anatolie Smolnicov și admiterii acțiunii civile în principiu, rejudecarea cauzei în partea respectivă cu pronunțarea unei noi decizii, privind aplicarea în privința inculpatului a prevederilor Legii nr. 210 din 29.07.2016 cu privire la amnistia în legătură cu aniversarea a 25-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova și încetarea procesului penal.

În motivarea cererii de apel avocatul a indicat că, instanța de fond greșit a respins aplicarea prevederile Legii nr. 210 privind amnistia în privința inculpatului, deoarece potrivit art. 57 alin. (1) Cod penal, persoana care pentru prima oară a săvârșit o infracțiune ușoară sau mai puțin gravă poate fi liberată de răspundere penală dacă ea, după săvârșirea infracțiunii, s-a autodenunțat de bună voie, a contribuit activ la descoperirea acesteia, a compensat valoarea daunei materiale cauzate sau, în alt mod, a reparat prejudiciul pricinuit de infracțiune.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 03 octombrie 2018, a fost respins ca fiind nefondat apelul declarat de către avocatul Ion Căpățină în numele inculpatului, cu menținerea sentinței fără modificări.

4.1. În motivarea deciziei instanța de apel a conchis că, starea de fapt și de drept se află în concordanță deplină cu materialele cauzei și corect a fost statuată de către instanța de fond, neconstatându-se temeiuri de casare a sentinței.

În plus, instanța de fond a dat o apreciere corectă probelor și circumstanțelor cauzei penale, examinând probele administrate din punctul de vedere a utilității și veridicității lor, sub toate aspectele, complet și în mod obiectiv, călăuzindu-se de Lege, încadrând just acțiunile inculpatului, în baza dispozițiilor art. 287 alin. (1) Cod penal.

Instanța de apel a menționat că din conținutul cererii de apel înaintate de către avocatul Ion Căpățină în numele inculpatului, rezultă că legalitatea sentinței, este contestată doar sub aspectul individualizării pedepsei penale.

Astfel, cu referire la solicitările avocatului cu referire la încetarea procesului penal în privința inculpatului în temeiul art. 2 din Legea privind amnistia în legătură cu aniversarea a 25-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, instanța de apel le-a respins ca fiind nefondate, or, inculpatul nu cade sub incidența Legii menționate, existând restricția prevăzută la art. 10 alin. (1) lit.) k) care prevede că dispozițiile art. (1)-(9) nu se aplică persoanei învinuite, inculpate sau condamnate care nu a reparat integral prejudiciul cauzat prin infracțiunea pentru care este urmărită sau după caz a fost condamnată.

De asemenea, potrivit procesului-verbal al ședinței de judecată a instanței de fond, partea vătămată își menține solicitarea încasării prejudiciului material invocat în cadrul urmăririi penale (f.d. 166-verso).

Mai mult decât atât, în instanța de apel inculpatul singur a recunoscut că mai are de achitat părții vătămate suma de 3 000 lei (*declarațiile inculpatului anexate la procesul-verbal al ședinței de judecată din 03.10.2018*).

Subsecvent, instanța de apel a făcut referire și la Recomandarea Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție nr. 97 din 9 februarie 2017 cu privire la aplicarea prevederilor din Legea nr. 210 din 29 iulie 2016 privind amnistia în legătură cu aniversarea a 25-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, de către instanțele judecătorești, care explică că, înainte de a aplica actul amnistiei față de inculpat, instanța urmează să determine, dacă acesta a manifestat căința activă față de fapta infracțională comisă. Alin. (2) al art. 1 din Legea nr. 210 stipulează expres că căința activă a persoanei se determină, în conformitate cu criteriile stabilite la art. 57 Cod penal.

Astfel, din conținutul art. 57 Cod penal, trebuie de înțeles că liberarea de răspundere penală, în legătură cu căința activă, este posibilă numai în cazul în care sunt întrunite următoarele criterii: persoana s-a autodenunțat de bună voie, a contribuit activ la descoperirea infracțiunii, a compensat valoarea daunei materiale cauzate sau a reparat în alt mod prejudiciul pricinuit de infracțiune.

În acest context, instanța de apel a subliniat că, reieșind din textul legii menționat, se conchide că, pentru aplicarea amnistiei față de persoanele inculpate, este suficient să fie întrunite cel puțin unul dintre criteriile enumerate supra. Judecarea cauzei penale la solicitarea inculpatului în procedura simplificată reglementată de art. 364¹ sau art. 509 Cod de procedură penală, sau în cazul recunoașterii integrale a vinovăției se consideră contribuire activă la descoperirea infracțiunii.

Pe cale de consecință, instanța de apel a reiterat că, aplicarea prevederilor din art. 2 a Legii nr. 210 poate avea loc doar în condițiile în care instanța de judecată

constată întrunirea de către inculpat a criteriilor stabilite la art. 57 din Codul penal nr. 985-XV din 18 aprilie 2002. Totodată, instanța trebuie să țină cont de prevederile art. 10 alin. (1) lit. k) din Legea nr. 210, care stipulează că amnistierea nu se aplică persoanei inculpate care nu a reparat integral prejudiciul cauzat, prin infracțiunea pentru care este acuzată. Adică, căința activă trebuie manifestată în așa mod încât inculpatul să nu cadă sub incidența restricțiilor formulate de legislator în art. 10 lit. k) din Legea nr. 210.

5. Decizia instanței de apel este atacată cu cerere de recurs ordinar de către avocatul Ion Căpățină în numele inculpatului, prin solicită casarea deciziei, rejudecarea cauzei cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care inculpatului să îi fie aplicată amnistia în temeiul prevederilor Legii 210 din 29.07.2016, cu încetarea procesului penal.

În motivare recursului, apărătorul menționează aceleași motive indicate și în cererea de apel, susținând dezacordul cu refuzul instanței de apel de a aplica în privința inculpatului prevederile Legii 210 din 29.07.2016, or, ultimul și-a recunoscut vina, se căiește sincer de cele comise și este la prima abatere.

6. Judecând recursul ordinar în baza actelor din dosar, ținând cont de opinia expusă în referință de către procuror, prin care a solicitat declararea inadmisibilității acestuia, Colegiul penal lărgit constată că, acesta urmează a fi admis din următoarele considerente.

Potrivit art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța este în drept să admită recursul, cu casarea parțială a hotărârii atacate și să dispună rejudecarea cauzei de către aceeași instanță, în alt complet de judecată, dacă constată că eroarea judiciară nu poate fi corectată de instanța de recurs.

Potrivit prevederilor art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor stipulate expres de art. 427 Cod de procedură penală, care în mod obligatoriu trebuie să fie invocate de recurent.

De asemenea, instanța de recurs verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

În prezenta cauză, Colegiul penal lărgit constată că și-a găsit confirmarea temeiul pentru recurs prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, în legătură cu ce urmează a fi casată decizia instanței de apel, cu dispunerea rejudecării cauzei în instanța de apel, deoarece această eroare nu poate fi corectată de instanța de recurs.

Recurentul susține că, motivarea hotărârii instanței de apel este una formală în care doar descrie fapta, probele administrate în respectiva cauză penală fără a face o analiză și a da un răspuns la toate argumentele invocate în apel.

Mai mult, poziția instanței de apel este una contradictorie, deoarece prin menținerea sentinței care a admis în principiu acțiunea civilă înaintată de către partea vătămată și a respins ca nefondată solicitarea apărării de a aplica amnistia în privința inculpatului, a luat în calcul declarațiile părții vătămate care pe întregul proces a dat declarații contradictorii.

Astfel, instanțele de fond nu au apreciat declarațiile părții vătămate Anatolie Scodilă conform prevederilor art. 101 Cod de procedură penală, or, la urmărirea penală ultimul a înaintat o cerere privind încasarea prejudiciului moral de 80 000 lei (f.d. 30, vol. I) din contul inculpatului. Prin sentința Judecătorei Râșcani, mun. Chișinău din 16 iunie 2016 (f.d. 158, vol. I), procesul penal a încetat în privința inculpatului, învinuit de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 152 alin. (1) Cod penal, deoarece părțile s-au împăcat, iar la pct. 17 din sentința nominalizată, se menționează că, potrivit tranzacției de împăcare, părții vătămate i-a fost restituit prejudiciul material și careva pretenții de ordin material sau moral nu are și pe viitor nu va avea (f.d. 158-verso, vol. I). În continuare, în cadrul ședinței de judecată din 01 februarie 2018 (f.d. 172, vol. I), partea vătămată susține că nu are careva pretenții materiale sau morale față de inculpat, după care instanța pronunță o sentință prin care admite acțiunea civilă, iar instanța de apel menține sentința.

În această ordine de idei, este neclară poziția instanțelor de fond, care și-au întemeiat soluția fără o analiză amplă a probelor, nu indică care declarații ale părții vătămate au fost puse la baza condamnării și din care motiv, or, precum am menționat sus, Anatolie Scodilă depune declarații contradictorii.

Subsecvent, Colegiul penal lărgit conchide că, instanța de apel contrar prevederilor legale și-a întemeiat soluția pe aprecieri subiective, or, Curtea de la Strasbourg statuează că, dreptul la un proces echitabil include obligația tribunalelor de a-și motiva deciziile lor, deoarece absența motivării unei decizii judiciare poate impieta asupra acestui drept.

Așadar, deși art. 6 § 1 din Convenție nu reglementează admisibilitatea și forța probatorie a motivelor, argumentelor și mijloacelor de probă ale părților, el instituie în sarcina instanțelor obligația de a se dedica analizei lor efective, fără să le aprecieze relevanța.

Obligația de motivare a hotărârilor judecătorești face parte din setul de garanții stabilit pentru existența unui proces echitabil. Conform jurisprudenței Curții Europene, expusă în cazurile aplicării art. 6 al Convenției, o hotărâre motivată

demonstrează că părțile au fost auzite în cadrul procesului penal, oferă posibilitatea ca această hotărâre să poată fi verificată în cadrul căilor de atac și oferă posibilitatea persoanelor interesate de a pregăti o cerere de apel sau recurs (*cauza Kuznețov și alții v. Rusiei*, nr. 184/02 din 11 aprilie 2007).

Instanța europeană a subliniat că „*motivarea unei decizii judiciare este strâns legată de preocupările privitoare la asigurarea desfășurării unui proces echitabil, aceasta permițând respectarea dreptului la apărare. Motivarea este indispensabilă însăși calității actului de justiție și constituie o pază împotriva arbitrarului.*” (*cauza Fomin v. Moldovei*, nr. 36755/06 din 11 octombrie 2011).

De asemenea, Colegiul penal lărgit remarcă că, instanța de apel este obligată să analizeze toate probele administrate, în mod conjugat și nu independent una de alta. În consecință, instanța de apel nu a procedat în mod corect la analiza și aprecierea probelor, iar concluzia la care a ajuns este eronată și nu este în concordanță cu situația de fapt.

Or, prin actul de sesizare a instanței de judecată, acțiunea civilă înaintată de către partea vătămată, pe lângă faptul că a fost susținută prin declarații contradictorii ale acesteia, nu a fost altfel confirmată prin alte probe administrate și cercetate în ședința de judecată.

Astfel, reieșind din descriptivul deciziei instanței de apel, prin care a menținut sentința de condamnare a inculpatului și a respins solicitarea avocatului de a aplica în privința inculpatului a prevederilor art. 2 alin. (3) din Legea privind amnistia în legătură cu aniversarea a 25-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova nr. 210 din 29.07.2016, pe motiv că inculpatul nu întrunește condițiile necesare pentru aplicarea actului de amnistie, motivând că acesta nu a reparat integral prejudiciul cauzat prin infracțiune, Colegiul penal lărgit remarcă că, instanța de apel urma să verifice minuțios toate probele care demonstrează existența prejudiciului și dacă într-adevăr partea vătămată își susține solicitările.

În asemenea condiții, Colegiul penal lărgit constatând temeiul prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, consideră că decizia instanței de apel urmează a fi casată, cu trimiterea cauzei la rejudecare în instanța de apel.

În cadrul rejudecării cauzei instanța de apel, urmează să țină cont de motivele indicate în prezenta decizie, care au servit temei de casare a soluției adoptate și, cu respectarea prevederilor art. 414, 419 Cod de procedură penală, să verifice minuțios legalitatea și temeinicia hotărârii atacate, să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel, să aprecieze toate probele în ansamblu, din punct de vedere al coroborării lor și în dependență de situația constatată să adopte o hotărâre legală și întemeiată, care să corespundă prevederilor art. 417 Cod de procedură penală.

7. În conformitate cu art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

d e c i d e :

admite recursul ordinar declarat de către avocatul Ion Căpățină în numele inculpatului, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 03 octombrie 2018, în cauza penală în privința inculpatului *Smolnicov Anatolie XXXXX*, și dispune rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu este susceptibilă căilor de atac, publicată integral la *17 iulie 2019*.

Președinte

Iurie Diaconu

Judecători

Ion Guzun

Liliana Catan

Dumitru Mardari

Maria Ghervas